

Szerkesztőség:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.
Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.
Kiadóhivatal:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.
Hirdetések díjazás szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap után: szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.
Előfizetési árak:
Helyben hazhoz hordva:
Egy évre . . . . . 12 frt.
Fél évre . . . . . 6 " "
Negyed évre . . . . . 3 " "
Egy hónap . . . . . 1 frt.
Vidékre postán küldve:
Egy évre . . . . . 14 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 7 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 3 frt. 50 kr.
Egy hónap . . . . . 1 ft. 20 kr.
Hirdetések helyben ártandók.

Arad, július 17.

A bolgár kérdés további fejleményeit, nem hozta ma sem közlelőbbi, a vagy előrehaladottabb álláspontot mutató világitásba a táviró. Oroszország válaszáat kommentálják a külföldi lapok is, s valamennyi megegyezik abban, hogy Oroszországtól — eddigi magatartása után. — mást várni nem lehetett.

Coburg herceg az eilentes hírek daczára, úgy látszik, valóban a csárhoz utazik, a mi királyunktól és ezen utjának egyhangulag azt a czélt tulajdonítja a politikai közvélemény, hogy I. Ferdinánd komolyan kien-gesztelni akarja a czárt.

Az orosz, de főleg a panslav köröket különben nagy válság fenyegeti. Katkow a híres panslav publicista, a mai táviratok szerint, halálán van. Nyelve és jobb keze már teljesen béna és az orvosok teljesen feladták minden reményt arról, hogy a panslavistáknak és még mindig igen erős tenoru vezére, valaha újból hangoztassa az orosz háboru-pártiaknak tetsző folytonos allarmokat.

Ez ma a legérdekesebb, de nem kevésbé fontos politikai hír is, mely az orosz-francia szövetség hivat' gondolkodóba ejtette bizonynyára.

A házasság a közös hadseregben. A hadsereg rendelet-lapjában szombaton közzé tették a hadseregben előforduló házasságokra vonatkozó intézkedéseket. A legfontosabb pontokat a következőkben foglaljuk össze:

A házasságok száma a katonatisztek körében, az alezredestől lefelé, a következő korlátozásoknak van alávetve: a) a vezérkarnál a fele; b) a gyalogságnál és a vadászcsapatnál (a kettő egy csoportnak vétetik); c) a lovasságnál; d) a tüzérségnél; e) a mérnökárnál, hidászknál, a vasuti és táviró ezrednél (melyek összesége szintén egy csoportot képeznek); f) a betegápoló csapatnál és g) a szekerészeknél a negyedrésze; h) a ruhakezelő osztálynál; i) a mentélepek katonai osztályainál a fele a tisztikarnak házasodhatik meg.

A király és a királyi család tagjainak szárnységű, valamint a testvérségben szolgáló katonatisztek tekintetében, a felsőlegnek legfelsőbb akarata dönt.

A hadbírók és katonai orvosok a 7. rangosztálytól (ezt beszámítva) lefelé, azután a csapatnévvel két h a d házasodhatik. Ugyanezen korlátozásoknak vannak a katonai tisztviselők a 7. rangosztálytól lefelé, alávetve.

Az engedélyezhető házasságok meghatározásánál a rendszeresített békekállomány vétetik alapul. Az évi mellékjövedelem, melyet a házasságnak kimutatni és biztosítani kell, következőképpen állapított meg: A vezérkari tisztiknél: a kapitányknak 1200 forint, az őrnagynak, alezredesnek és ezredesnek 1000 forintot, a többi tiszteknek: hadnagyknak, főhadnagyknak, kapitányknak 1000 forintot, a törzestiszteknek 800 forintot, a hadnagyknak, főhadnagyknak, kapitányknak, számvényóknak 600 frt, katonai hivatalnokoknak, ha évi fizetésük nem éri el a 1200 frtot, úgy az e fizetést kiegészítő összeget.

Harminez éven aluli tisztiknél a kimutatandó mellékjövedelem 50 százalékra emelkedik. E fokozás alól csak a katonai tisztviselők vétetik ki. A 60-ik életévet meghaladó katonatisztek házassága csak azon esetben engedélyezhető, ha a menyasszony lemond az özevyi nyugdíjról.

A verbói választás. A választások alatt Verbón történtekre nézve az „Országgyűlési Értesítő” illetékes helyéről a következő közlést kapta: A folyó évi június hó 17-én Verbón tartott országgyűlési képviselő választás felügyelőségének okairól a hírlapokban megjelent közlemények arról is hoztak tudósításokat, hogy az ott kirendelve volt katonai segédlet parancsnoka és tisztjei, a választási elő-nök utasításait nem teljesítették és az engedelmesség megtagadták. Ily irányban a magy. kir. belügyminisztériumhoz is írt levél-jelentés az ügy megvizsgálattatás az alkalommal megállapított, hogy a katonai segédlet parancsnoka s tisztjei a szabályzatban előirt kötelességeket pontosan teljesítették s a választási elnök és a katonai segédlet parancsnoka között felmerült differenciáknak nem kellő ismeretéből származtak, de a részben a katonaságot mi sem terheli.

TANÜGY.

A budapesti állami közép-iptanoda-ban a beiratások — mint lapunknak az igazgatóság jelent. — szeptember hó első napjától 10-ig tartanak.

Az intézetben jelenleg hat különböző szakcsoport, u. mint az építészeti, gépészeti, két vegyészeti, fémevasipari és faipari szakcsoport van életbe léptetve.

Rendes tanulókul felvételük

a) azok, kik az iparos tanulók számára szervezett iskola három évi tanuló folyamát bevégezték s legalább is jó osztályzatau bizonyítványuk van;

b) azok, a kik a polgári iskola, gymnasium, vagy reáliskola négy első osztályából jó osztályzatau bizonyítványt nyertek.

c) iparossegédek és mind azok, a kik az a) vagy a b) pontban kívánt készütségeket felvételi vizsgálat után bizonyították.

Általában megkivántatik, hogy a belépni kívánó növendék, az általa választott szakcsoportbeli iparágban már előre gyakorlatot szerzett s legalább is a két havi nyári szünetidő alatt a gyakorlatban foglalkozott legyen.

Ezen gyakorlat a munkaadó hiteles bizonyítványával igazolandó s érdekében áll a tanulóknak, hogy ezen bizonyítványt az első fokú iparhatóság, vagy közgazgatási hatóság által láttatasszassza.

Rendkívüli tanulók gyanánt a vegyészeti, fémevasipari és a faipari szakosztályba felvételnek oly fiatalabb egyének is, a kik a közép-iskolák négy osztályát nem végezték ugyan el, de már legalább két év óta foglalkoznak a gyakorlatban. Ezen rendkívüli tanulók csak két évig maradnak az intézetben s ezen idő alatt főképen a szak-tárgyakat hallgatják, a műhelyekben és a laboratóriumban dolgoznak.

A beiratási díj 2 frt, a tandíj felvérenként 5 frt: kitünő előmenetelt tanuló egész, vagy fél tandíjmentességgel nyerhetnek.

Bővebb felvilágosításért az igazgatósághoz (VIII. Sándor-ter 4. szám.) lehet fordulni.

KÜLFÖLD.

A bolgár fejedelmválasztás. A Coburg Ferdinánd herceg megválasztása ügyében kedvező fordulat állott be. Jól értesült körökben ugyanis azt állítják, hogy a herceg fejedelemségnek elismerése elé gördült akadályok nagyjából elvannak haritva; s valószínű, hogy az ügy kedvező lebonyolítást nyer. — A bolgár küldöttek közül többen már elutaztak az osztrák fővárosból. — Coburg Ferdinánd hg., mint teljesen megbízható forrásból jelentik, legközelebb csakugyan elutazik Pétervárra és személyesen érintkezni a czárral, megbeszélvén vele a dolgokat. A herceg szombaton Bécsbe jött s bátyjával Coburg Fülöp herceggel érkezett a bolgár kérdésben. A huzamosabb ideig tartó megbeszélés után ismét visszatért Eibenthalba, a hol Meussdorff gróft fogadta. Később Clementina hercegnasszony jelenlétében a herceg igen kedvezően nyilatkozott a bolgár küldöttekről.

Az angol kormány, eddig nem volt oka határozottnak jelezni Coburg herceg jelöltsége ügyében elfoglalt álláspontját. Mivel azonban a sophiai angol diplomatiai ügyvivő, nyert utasításai alapján, ismételtén biztosította a bolgár kormányt, hogy Anglia minden, a sobranje által megajtemdó választást elismer. azt lehet következtetni, hogy Anglia elismeri Coburg Ferdinánd megválasztását. Coburg herceggel Angliában élénken rokonszenveznek, politikai kilátásaira nézve azonban nem ringatják magukat túlzott reményekben, mivel Oroszország érzelmeire nézve egy perczig sem voltak kétségekben. Oroszország már akkor kész volt terrével, mikor a bolgárok Battenberg Sándorral alkudoztak és Coburg herceggel a fejedelmválasztást illetőleg sürűn érintkeztek. E terv oda irányult, hogy a porta segítségével ideiglenes regenset kell beiktatni, kinek kötelessége lett volna a jelenlegi bolgár uralmat megváltoztatni és az új sobranjét egybehívni. Az ideiglenes regensségre oly egyént szemeltek volna ki, a ki ellen sem a hatalmak, sem a bolgárok nem egy könnyven tettek volna óvást. Ez a terv azonban, úgy látszik, el van ejtve, de azért az oroszok szívósan ragaszkodnak hozzá.

A „Temp” megajfolja a „Liberté”-nek, már első pillanatra is bihetetlennek látszó abbéli jelentését, hogy Ausztria-Magyarország Coburg Ferdinánd ügyében Oroszországnál közbejárt volt. A „Temp” azt is hangsúlyozza, hogy Franciaország nincs érdekelve a bolgár kérdésben.

A „Nord” határozottnak kijelenti, hogy Coburg Ferdinánd herceg fejedelemséget elejtették. Oroszországnak nem is érdemes a „tirnovaico media” ellen tiltakozni. Az orosz kormány első sorban rendet akar csinálni, s ezt nem érheti el másképp, csak úgy, ha a regensségre és a kormány lemond, ha a sobranje feloszlatatik s az új választások újra kiirtnak.

Boulanger újra nyilatkozik. Boulanger tábornok levelet intézett Laux képviselőhöz, melyben köszönetet mond neki barátságáért. E ragaszkodás — úgymond — annál hevesesebb reám nézve, mert a barátság ilyenmő nyilvánulási, a ritkaságok közé tartoznak. A tábornok azonban ezzel nem törődik, mert a maga részéről csak kötelességet teljesítette és teljesíteni fogja ezután minden gyűlölködés és elpártolás daczára. Megelégszik, ha megmarad azok sorában, kik Franciaországot tisztelték akarják tenni és a hazát a pártcselvények és egyesek érdekei felé helyezik. Ugyja emlékeztetni a frauceziákat, hogy fejüket emeljék fel. Ez az egyedüli álláspont, a mely méltó a francia nemzethez.

Boulanger levele parlamentarar körökben nagy mozgalmat idézett elő. Hir szerint arról beszélnek, hogy Boulanger ellenében teljes szigorral fognak eljárni, ez azonban nem igen valószínű, mivel Laux képviselő, kihez Boulanger a levelet intézte volt, azt bizalmas jellegűnek nyilvánította és emélfogva annak közzétételéért a teljes felelősséget elvállalta.

LEGUJABB POSTA.
— **Merénylet Vilmos császár ellen.** A német kormány több névtelen levelet kapott, hogy a német császár utazása alkalomával valami készül ellene. Ennélfogva szokatlan és nagy kiterjedésű intézkedéseket tettek. Egyes városokban névtelen cédulákra akadtak, melyeken a socialisták elvtársakkal tudatják, hogy a császár külön vonata mikor ériüti egyik-másik város határát, egyuttal a socialistákat felhívták, hogy minden eshatóságra legyenek készen. A kormány intézkedései folytán a pályátér rendőrileg őrzitetik s a császár különvonata előtt felőrával egy mozdonyt indítottak utnak, mely Beusheim mellett egy kisegítő pályátér elgázolt. A vizsgálatot ez ügyben megindították.

ARADI KÖZLÖNY
(megjelen mindennap).
előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 12 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 6 " "
Negyed évre . . . . . 3 " "
Egy hónap . . . . . 1 " "

Vidékre postán szétküldve:
Egy évre . . . . . 14 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 7 " "
Negyed évre . . . . . 3 " 50 "
Egy hónap . . . . . 1 " 20 "

Az előfizetési pénzeket kérjük, legelőszertibben posta-utalvánnyal, mielőbb beküldeni, hogy a lap pontos expedicióját fennakadás nélkül teljesíthessük.

Arad, 1887. július hóban.

Az „Aradi Közlöny” szerkesztősége és kiadóhivatala.

NAPTÁR.
Július 18. Hétfő. Róm. esth. naptár: Arnulf p. hv. Prot. naptár: Jónó Matern. Görög orosz naptár: (Július 6.) N. Szizóos. Nap két 4 óra 20 perczkor Nap nyugszik 7 óra 51 perczkor

Július 24. Az aradi iparos ifjak önképző- és betegegyógyintézetének táncvizgalma a városiiglet nagyteremben.

HIREK.
— **Arad és Vidéke.**

— **Királyi adomány.** Ó teltsege a király, mint a hivatalos lapban olvassuk, a csermői ev. ref. leányegyháznak iskoláépítkezési célokra száz frtot adományozott magán-pénztárából.

— **Az aradi magyar nyelvterjesztő egyesület** tegnap délután a városbáza földszinti kis termében választmányi ülést tartott, melyen Oláh Károly elnöklete több apróbb folyó ügy elintézése után jegyzőkönyvilag kifejezett körszönet mellett vették tudomásul, hogy Kishalmy Ferencz fűrdőjében az egyleti lakó részére 45 kros árkedvezményes jegyeket engedélyeztet.

— **Helyettesítés.** Az arad-járás szolgabírói hivatalnál úredesébe jött irnoki állásra Ormósa Péter alispán ifj. Kosztolányi Károlyt helyettesítette.

— **Vérerőző bárendezés.** Ilyen is van szombat óta, még pedig Új-Aradon, a honnan tegnap lapunkban egy jó sikerű nyári táncvizgalom lefolyásáról tudósítottunk. Akkor még nem voltunk tisztában azzal a szemenszedett cserélősséggel, mit az új-aradi ifjuság által rendezett bálon, a rendezőség tulajnyomórésze

rendezett, az ott lévő aradi fiatal emberek ellen. Ma már tudjuk részleteiben az egész esetet, s mivel az a vendégjogoknak oly durva megsértése, hogy felháborít nem tartózkodunk annak kiirásatól. Az insultált aradi vendégek, neveit nem hozzuk nyilvánosságra, mert elégnek tartjuk azokat ért hallatlan durvaságot, sem hogy még kellemetlenebbé tegyünk bantalmazatásukat a nyilvános említés által. Az eset a következő: Az új-aradi fiatalok czége alatt a Martini-sör-csarnokban rendezett táncvizgalomra, kétfele meghívók bocsátatták ki; részint olyanok, melyek beleptijegyű, részint pedig csak meghívóul szolgált. Ilyen értelemben jelent meg Új-Aradon a mulatságon több aradi család és fiatal ember. A mulatság folyamata alatt több fiatal embert a rendezőség pár tagja, hol a meghívóért, hol pedig a jegyért kihívónak zaklatott, s mikor ezek teljesen igazolták magukat, a sértegetéseknél még sem akart vége lenni. Lökődések, sticklirozások és megpróbáltatások kínésni őket. Minthogy azonban legnagyobb részük nőkellett jött át Új-Aradra, egyik sem volt hajlandó, e gorbáskodások elöl kitérni. Így érelődött meg aztán arra a helyzet, hogy — daczára annak, hogy aradi fiatal emberek kifogástalanul viseltek magukat, — (külömben is egytől egyig tisztességes, correct fiatal emberek), úgy egy óra tájban egyik fiatal embert egész váratlanul belökték egy sötét szobába s ott elkezdtek ütnelgelni, míg társát a billiárdra fektetve püfölték. E közben mindkét részről többen érkeztek a közdelem színhelyére és az aradiak — természetesen — védtek megtámadott társaikat. Az új-aradi rendezőség kérdéses részének gyalázatos vendédfogadása aztán fajul, hogy több és késsel támadták a többi aradi fiatal embert egész váratlanul belökték egy sötét szobába s ott elkezdtek ütnelgelni, míg társát a billiárdra fektetve püfölték. E közben mindkét részről többen érkeztek a közdelem színhelyére és az aradiak — természetesen — védtek megtámadott társaikat. Az új-aradi rendezőség kérdéses részének gyalázatos vendédfogadása aztán fajul, hogy több és késsel támadták a többi aradi fiatal embert egész váratlanul belökték egy sötét szobába s ott elkezdtek ütnelgelni, míg társát a billiárdra fektetve püfölték.

— **Arad és Vidéke.** — **Királyi adomány.** Ó teltsege a király, mint a hivatalos lapban olvassuk, a csermői ev. ref. leányegyháznak iskoláépítkezési célokra száz frtot adományozott magán-pénztárából.

— **Az aradi betegsegelyző és temetkezői együt elnöksége** ma hétfőn d. u. 5 1/2 órakor iródja helyiségében (izr. templom épület II. em.) választmányi ülést tart, mely alkalommal új tagok is felvétetnek. Az elnökség.

— **Égi háborut** jósolt tegnap az a tikasztó meleg, mely tegnap délelőtt mindenütt, a legteljesebb árnyékban is érezhető volt. Délután csakugyan le is hullt a levegő s úgy öt óra felé sötét felhők, dörgés, villámás jelentke, hogy a jósolt teljesüdni fog. Es teljesen is. Közél egy negyedóraig pattaként zuhogott az eső és egy pillanat alatt megszűntak az utczák. Később aztán esendes esőre vált a zápor, mely sokáig hullott alá kellemes, hűs levegőt teremtve az estnek.

— **Vizbefut gyermek.** Tegnap délután az aradi katonai uszodában három kis iskolás fiú fordított, köztük a tíz éves Rozmanith Kálmán, s mind a hárman kimentek a szabad Marosba, ha a kis Rozmanith fiú csakhamar elkapta az ár és elmerült. Mellette lévő testvérsietelt mentésére, de csakhamar fásztan és ijedten elbocsátotta, mire a kis Rozmanith végképen elmerült s nem is kapták meg többet. A dolog jellemzésére felelőjük, hogy a mikor a kis áldozat térsai látták a gyereket elmerülni, a zsillpnél lévő csónakost segélyre hívták, s ez azt felelte, hogy csak tíz krajczárért megy utána. A gyerekekél nem lévén pénz, a lelketlen ember veszni hagyta a gyönyörű kis fiút, kibőn Rozmanith Albert porgártársunk kedves fiát vesztette el. Az eset nagy részvételt keltett városzerte.

— **A makói rendőr kapitány ellen a belügyminiszterhez intézett feliratot,** a makói ipartestület. Az ügy lapunkban már ismertetve lévén, ezuttal — makói levelezők közlése szerint — adjuk a feliratot egész terjedelmében a következőkben: Nagyméltóság magyar királyi belügyminiszter ur!

A Makó városi rendőráeg és annak rendőrkapitánya, a főispán által mintegy egy évvel ezelőt kinevezett Cseresnyes János tulkepásai, tekintetet nem ismerő kíméletlensége s önkénykedése, durva bánásmódja és egyéb, itt részletesen fel nem sorolható eljárásai Makó város polgársaiban elégedetlenséget a legnagyobb fokig keltezték fel: — azonban daczára annak, hogy a r. kapitány ezen törvény- és szabályellenes eljárásai elleni feljajdulások napirenden vannak, daczára annak, hogy a helyi és szomszéd megyei lapok folyton ezen visszásságokat ostarozzák: — a sérelmek alapos megvizsgálást és orvoslást nem nyertek.

Túrtek e botrányos állapotot a túrelem legnépesebb határúg; de ma már lótrédőkünk, a legfőbb fokra felingerelt városi lakosság nyugalma megköveteli, hogy a személy- és vagyonbiztonságunk — a törvényesség örve alatt — oly durva s kíméletlen megsértését, minőt a helyi rendőrség f. hó 7-én Erdei Bálint polgártársunkkal elkövetett, Nagyméltóságunk köteles tisztelettel bejelenteni és Erdei Bálintban szenvedett közös sérelmeink gyors és erélyes orvoslását és megtorlását kérjük.

A méltó felháborodást keltett specialis eset ugyanis a következő:

Erdei Bálint egyike a legszelidebb, legbékésebb és éppen a miatt általánosan becsült és szeretett iparosoknak — ki mellesleg legyen megjegyezve, 10 segéddel gyarilag dolgozik s így vagyoni állása s adóssága nézve is egyike a legtekintélyesebbeknek. — Abelesz Bernát nevű berkocsistól egy kocsi állat teljes újajakítását végezt. Erdei Bálint a kocsit — hiányzó részeit teljesen újonnan kiállitva — el is készítette, de azt a megrendelő berkocsisnak — mivel korábbi tartozásait se fizette ki, s mivel, mint neje firmája alá burkolódzótnak semmi hitele nincs, a neki hitelbe senki se dolgozik, — csak azon feltétel alatt s csak az esetben volt hajlandó kiadni, ha a kialakított 39 frt munkadíjat megfizeti, mihez kétségtelen joga volt.

Abelesz a helyett, hogy a kiérdemelt s kialakított munkadíjat kifizette volna, a r. kapitányhoz fordult, hogy ez a kocsit pénz nélkül adassa ki.

Nem kutajuk itt, mi ok, sőt talán érdek indította a r. kapitányt arra, hogy ezen tisztán bírói útra, de semmi körülmények között az 5 hatásköréhez nem tartozó Erdei Bálintot közbe vesse; — de tény az, hogy Erdei Bálintot beidézette, ki ott is azt jelentette ki, hogy a kész kocsi csak 39 frt munkadíjának kifizetése után adhatja ki, mert munkabere után nem járhat; s Abelesztől követelést meg nem kaphatja. — Erdei Bálint ezen kijelentésére, mely f. é. július 7-én délelőtt történt, a r. kapitány azt tanácsolta — de csak tanácskep — Erdesinek, hogy jobb lesz, ha a kocsit kiadja, mert Abelesz az elvont hasznok miatt beperelheti s kártérítéssal fizethet naponta 10 frtot is, de a kiadás, vagy ki nem adás kérdésében határozatot nem hozott, mely egész eljárásról se jegyzőkönyvet fel nem vett, se pedig határozatot nem hozott, melyet esetleg fellebezhetett volna. Erdei Bálint megnyugodtan távozhatott r. kapitánytól, azon tudatban, hogy jogos téren áll és a kocsit kialakított munkadíjának kifizetése előtt kiadni nem tartozik. — S mégis ugyanaz nap délutánján Abelesz kíséretében a rendőr kapitány által kiküldve 5 szurony és puskvával fellegyvezett rendőr jelent meg Erdei Bálint lakásán, — követte a szokatlan jelenet által összeverődött nagy népeposztól — és az egyik a kérdéses kocsi után tudakozódott. — Mitután Erdei Bálint a kocsit megmutatta és kijelentette, hogy az csak a 39 frt lefizetése után vihető el, — fizetés nélküli erőszakos elvitele ellen pedig tiltakozik és a kapuját nagy neptömeg beözönlése ellen becaukni akarta, — a fegyveres rendőrök rája rohantak, kezét s lábait összekötötték, — mielőtt Abelesz kocsiját elvitte — s miután a rozszul alkalmozott kötelek felbomlott, betyár, gazember, csirkefogó, tolvaj stb. becseleneitő kifejezések használása mellett lakása és udvarából haza és régtárgyjainál fogva és a földön rángatva és huzva kivonszolták; kézzel és fegyverrel kegyetlen verés, rugdodások, csipések és löködések s hajtópékek mellett a csaknem egy kilométerre fekvő városbázhöz, a brutális és embertelen sanjargatás által csaknem eszméletlenül vált Erdei Bálintot, — jobb részt, miután teljes kimerülése és szenvedett sérülései s fájdalom folytán önére jából menni nem tudott, a földön, mint ebet huzva és rugva, ruháit ronggyá összetépvé, cipelték a legképzeltlenebb a legbrutálisabb módon olyként, hogy az ezrekre összegyűlt néptömeg az emberi méltóság ilyeten durva megalázatása és a legszenvedt jogok lábbal tiprása feletti elkeseredettségében alig volt a tettegés beavatkozástól visszatartható.

Az 5 fegyveres rendőrnek Erdei Bálint bekísérése, vagy a kocsiának erőszakos elvitele volt-e utasításul adva, azt nem tudjuk; de tény, hogy daczára annak, hogy Erdei Bálint a kocsit elvitelének tetteg ellene nem

szegült, sőt a rendőrökkel szemben egyáltalán sértő kifejezést se használt, s ennek folytán a kocsit háborítatlanul elvihették és el is vitték. Erdei meg a kocsi elvitele után a feutebbi brutális és embertelen bánásmódban részese, letartóztaták, személyes szabadságától jogtalanul megfosztották; mely jogtalanságot leginkább illusztrálja az, hogy a r. kapitány az elfogatásnak abszolút okát adni nem tudta s Erdei elbocsátotta.

Erdei Bálint, a különben gyengébb idegzetű ember a rendőri tortúra: ütés, döfés, rugdosás, ronszoltatás és taszítás. folytán jelentékeny és az A.) alatt másolatban becsatolt látleletben érintett külső sérüléseket szenvedte; — a mellét az izgalom és lelki felindulás, valamint a testi sanyargatás egész idegrendszerét tönkre tette úgy, hogy jelenleg is ágyban fekvő beteg.

Erdei Balint gyalogozás meghurcoltatása és áhátias kínzásának igen sok szemtanója volt, de azok közül ezúttal a következőket nevezem meg:

1. A rendőrök megjelenésekor jelen voltak s így tudják, hogy Erdei Bálint azoknak ellene nem szegült, szándékukat tetleg megakadályozni meg se kísérlette, sőt őket egyetlen rossz szóval se illette: Kókényesi Gézáni, Simon Gusztávné, Banskí Erzsébet, Tót Sándor, Kálai Sanjor, Markovics András, Csapó József, Steigenberger Herman, Jóó Sámuel és Jóó Eszter.

2. A r. kapitánynál, midőn Erdei Bálint kihallgatott, jelen volt s így mint szemtanú igazolhatja azt, miként a r. kapitány azon táncosnál bocsátotta el, hogy jobb lesz a kocsit kiadni, mert különben Ablesz beparol-beti s napoként 10 frtot is fizethet: — tek. Juhász Antal földbirtokos ur.

3. A brutális meghurcoltatás, veretés, rugdosás és döfés és vonszoltatásnak szemtanúi voltak: Tokár András, Prohászka János, Vörös László, Torma Mihály, Bódy Ferenc, Gyurász József, Saroi Szabó Károly, Singer Jakab, Topcsi László, Krausz József, Nagy Sándor, Kliment Gusztáv, Spezzinger Antal, Dégi István, Vozárik György, Hegedűs György és több más makói lakosok.

Nagymelósági belügyminiszter ur! A humanismus és liberalismus mai korszakában a város egyik tekintélyesebb és legbékésebb polgárát hatóságok közegek részéről törvényes ok nélkül és illetéktelenül ily durva bántalmazás és önkénykedésének kitéve látva, — látva és tudva azt, hogy a r. kapitánnyal szemben, kit a főispán eléig szerencsétlenségünkre, nyakunkra kinevezett; a mi szerencsétlenségem és vagyonbiztonságunk nemcsak biztosítva nincs, sőt az éppen az ő részéről fenyegettek. — tudva azt, hogy kiméletlen bánásmódja miatt — számosan sértett jogaik orvoslását nem is keresik, csak hogy vele érintkezésbe jönni ne énjenszerűségnek — jogérzetünk fellázad és ezen m. l. y. n. megsértett jégjzete, valamint Erdei Bálint személyében Makó város összes polgárai, különösen pedig iparosaink ilyetén mely megaláztatása elengedhetetlen kötelességünké teszi, hogy miután az itteni hatóságoktól a szükséges legérősebb végelátat nem remélhetjük, ez uton keressük sérelmeink orvoslását és megtorlást, miért is a makói ipartestület egyhangu határozata folytán ennek nevében valamint ezen testületen kívül álló aláírott Makó városi polgárok aláírással kérjük Nagymelóságot:

miként tekintetbe véve azt, hogy Cseresy János r. kapitány, továbbá az eljárt rendőrök, névszerint: Varga Péter, Barna János, Gombkötő János, Vég Péter és Balint András fentebbi eljárása, miután a rendőrség a leirt és tisztán bírói utra tartozó viás ügy érintésébe törvényesen bele nem avatkozhatott s beavatkozás esetén jogervényes határozat nélkül felgyveres erővel Erdei Bálint házban törvényesen meg nem jelenhetett, s azt minden indok nélkül le nem tartóztathatta; — büns szándéku és legsúlyosabb kötelességsértést képez, — tekintve továbbá, hogy ezen legsúlyosabb és vétke kötelességsértést fejelemi uton is földözés és megtorlandó: — nevezetk ellen az 1886. XXIII. törvényezik 2. §. c) pontja értelmében a legszigorubb fogyanatosítandó fejelemi vizsgálatot elrendelni, Cseresy Jánosnak az elkövetett kötelességsértés súlyához képest bivataltól leendő azonnal felfüggesztése iránt intézkedni, s miután e hallatlan visszaélések szigorú és

erélyes megvizsgálását itt nem remélhetjük, egy külön vizsgáló biztost kiküldeni és a hozandó határozatról a makói ipartestületet értesíteni kegyeskedjük. Mely tisztelettel maradván a Nagymelósági magy. kir. belügyminiszter urnak aláíratos szolgálai: (Következik több száz aláírás.)

— Mezőgazdasági és iparkiallítás Temesvárott. Az 1888-ik évben Temesvárott rendezendő mezőgazdasági és iparkiallítás terveit és költségvetését a végrehajtó bizottság már teljesen megállapította. Ezek szerint a kiállítás beelőrtve z épületek felállítását is, 37000 frtnál többre nem kerül.

— Szakáll Antal tegnapi tervezett művészeti előadása a beállott rossz idő következtében bizonytalan időre elmaradt.

— Eljegyzés. Tót-Komlós Csörföly Lajos főjegyző kedves leányát Malvinát, eljegyezte Bódvay Lajos szegedi gyógyszerész.

Szerelmes botránya. Szombaton éjjel Temesvárott egy szerelmes pár a papuevelei templom közelében órási botrányt idézett elő. Előbb csak egymás torkát szorongaták, míg később a szerelmes Szűcs Zsuzsánát még szerelmesebb párja egy késszúrással a karján megsebesítette. Mindkétőt az éppen szembe jövő katonai járjrat a városi főkapitánysághoz kísérte, a hol rendesen megszokták gyógyítani a szerelmeli ily mérvü ellajulásait.

Hazánk és a főváros.

— A mi királynék nemes szive. Angol lapok írják királynékrol a következő szép történetet: A mint a királyné néhány nap előtt minden kísért nélkül sétált Cromberben a tengerparton, figyelmessé lett egy hirtelen támadt népesdölethe. Oda ment és megtudta, hogy egy vasuti hordár fürdés közben görcsöt kapott s a vízbe fult. A királyné megtudakolta lakását és egyenesen oda ment. A hordár felesége semmi rosszat sem sejtve készíté éppen férjének az ebédet és kenyeret ostromt szét gyermekei között. A királyné így szolt hozzá, résztvevő hangon: "Kedvesem, önt szerencsétlenség érte, a miről tán kevésbé fjdalmasan értesít a magy királyné által, mint hogy ha a hirt szemzedjaitól hallanál, nyersen előadva: szegény férje vízbe fult, imádkozzék lelkiüdvéért és vissejje gondját kicsinyeinek." A királyné ezzel gyorsan eltávozott, mert immár közelétek az emberek, kik a vizbefutalt hozták. Esta egy udvari szolgálta az özvegynek a királynétól egy bortököt hozott, melyben négyszáz font sterling volt.

— Mistifikált igazságügyminiszterium. Az igazságügyi miniszterium — mint az "Of. E." jelenti — a napokban Törökbeeséről küldött levél által mistifikáltatott. A levél három darab úres papírral volt beelve és 20.237 és 238. sz. alatt imént ajánlott levél érkezett.

Az igazságügyminiszterium ennek folytán az illető járásbíroságot utasította, hogy kutatást tartson ez ügyben s annak eredményéhez képest intézkedjen.

— A fővárosi gyanus megbetegedésekről és hirtelen halálesetekről több orvos szombaton azt a határozott véleményét nyilvánította, hogy nem cholera járvány következtében támadtak. A német-utczában hirtelen elhalt Hochmann (Ujcz) Teréz holttestét a Rökus halottas házában felboncolták, s constatabák, hogy szívujában (üterelő) halt meg. Szervezetében a legesekeylebb kolera gyanus tünet sem volt észlelhető. — A nagy-melós-utczá 19-ik szám alatti pálinkamérésből állítólag kolera gyanus tünetek közt a Rökusba szállított napszámosnóról Schiller szől. Riemer József-től kitűnt, hogy a tulságos sok szeszese ital ártott meg neki. Hosszabb alvás után egészen magához tért, s úgy maga mondotta el, hogy megártott neki a pálinka, de már egészen jól érzi magát. Szombaton délelőtt egy Kupcz nevű embert cholera gyanus tünetek mистt bezintek az új barak megfigyelő osztályára, azonban a kórház h. igazgatójának jelentése szerint az illető közönséges gyomor és bélhurutban szenved s rajta semminemű jellegzetes cholera-tü-

net nem észlelhető. A Ferencz-József téren hirtelen meghalt napszámosról már a halottkémi szemle alapján meg van állapítva, hogy szívűdés okozta halálát.

— „Honmentők" vad allat. A „Függetlenség" nyomdaja fenytő perre adott okot. P e r s a y Ferencz ezelelt születést, 32 éves, nőten hírlapírótt síkkaasztás miatt, P e r s a y Elek 30 éves, nőten, okleveles gyógyszerész pedig bunűrészség miatt vad alá helyzte. a fenytőszék. M e z e i Sándor, a ki egy röpiratot adott ki hónapokkal ezelett Verlovayék ellen, emelte a vádpanaszt a miatt, hogy bár a nyomdát Persay Ferencz vele közösen vette, mégis az iparjogositványt testvére: Persay Elek nevére állította ki, sőt a nyomdától őt (Mezeit) kiltitva, tulajdonjogát is tagadta. A bepanaszoltak ugyan azt állíták, hogy Mezei csak mint ügynök járt el s nem volt társtulajdonos, s ezt egy pár tanu is (Verlovay, Csátár sat.) állíták, de a kikől gépet, bútűket vettek, úgy nyilatkoztak, hogy Mezei volt az egyik verő, míg Persay Elekről nem tudtak semmit. Még a vétel törlesztésére kibocsátott váltókön is Mezei mint kibocsátó szerepelt s ily terűt bizonyára nem vallal magára, ha csak ügynökként működik. Ez és egyéb okból történt a két Persay vad alá helyzése.

— Magyarország két járja. F. cím alatt írják, hogy Dobrács, volt sárosi tanító ellen, a ki a lopuszkói községháza pamphlet ragasztott, melyben a magyarokat összezsidta, s aztán az idő után sőt hajozott, a midőn a czár fog Ausztria-Magyarországban is parancsolni, a zagrabi törvényesék megkezdte a vétőárgyalást. A jó madarat a törvényesék őt havi s u l y o s b ő r t ő n r e ítélte, a mi talán elégséges lesz arra, hogy kijozanodjék.

— Rövid hírek. M o h a c s i ü n n e p E dunántuli város határán valaha nemes kastorpha volt, hanem törökön nyert diadal is: 1687. aug. 12-dikén. Most, az évforduló napon a győzelem emlékezetét készílnék megűnnepelni.

— V e s z p r e m b ő l írják, hogy K. J. joghallgató nem mérgette meg magát, nem is volt amerikai párbaj: egyszerűen hasártyalobban fekszik. — M i s k o l c z o n a rendőrség egy európszerte körözött hírbet csalónót fogott el: F e h e r (Weiss) M i a r i t. — A „H r v a t s k a" zagrabi starszevicsista lap felelése szerkesztőjét: Kukor József betűszedőt, két havi fogságra és 2000 frt óvadékpénz vesztésére ítélték, a kormány elleni izgató cizik közlése miatt.

A nagy világ.

— Zalewsky felkutatva A bécsi postásikkasztót. Z a l e w s k i t, mint a P. Lloyd-nak jelentik, most már valószínűleg elfogták. A rendőrség ugyanis kikutatta, hogy Zalewski hol tartózkodik, s táviratlag intézkedett, hogy fogják el. Minthogy azonban ez a hely atengeren túl van, eltelhetik 24, sőt 48 óra, míg amaz a hír visszajő, hogy Zalewskiesakugyan elfogták.

— A „színészno." Mikor Mária Terézia főhercegnő Polából Payerbachba érkezett, magával vive vagy harmincz pompás bokrétt szalagokkal, polai testületek hódolati emlékeit, egy amerikai ur, megpillantva a sugar szep asszonyt, oda ment egy urhoz, ki a főhercegnő kíséretéhez tartozott s megkérte: „Kérem, mutasson be ez érdekes nőnek." „Az bajos, — volt a felelet, — mert ez az érdekes nő Károly Lajos főhercegnő nejje." „Lehetetlen, — jegyezté meg a gentlaman, — a bokréttai után fogadni mertem volna, hogy vendégvesztéséből haza terő színészno."

— Rövid hírek. A színházak tüzbiztsága tárgyban P a r i s b a n e m e z t e k z i c o n g r e s s u s t fognak tartani szeptemberben. A tiszteletbeli elnökséget a francia szpűművészek minisztere fogják ruházni. — Rudolf, r ó n ö r ö k s közelebb Ischlba megy leánykaja, a ki Erzsébet főhercegnő meglátogatására. — M a g l a j b a u nagy ünnepelességgel adták át a király 3 felsege által az ottani templom számára küldött szerelvényeket és misemondó ruhákat. — A katonai karmesterek legközelebb katonai rendfokozatot nyernek.

Irodalom és művészet.

— Magyar-olasz szótár. Fiuméből veszszük a következő felhívást: Fiumének minden irányban való emelkedése mellett örömmel tapasztalhatjuk, hogy a magyar nyelv is mind ismertebb s foklrolabb kezd lenni a ez főrészt a fiemiekek hazaszeretével, másrészt pedig azon körülménnyel függ össze, hogy az állami nyelv ismerése hova-tovább többeknek valik érdekere. Az államnyelv tanulásával foglalkozó fiemiekeknek azonban egy boszantó és alig legyőzhető akadályal kellett küzdeniök, mely abból állott, hogy olasz-magyar szótár nem léteben, ugyezólván lehetetlen volt komoly előmenetelt tenniök egy harmadik közvetítő nyelv tudása nélkül, a mi valóban megbénított minden érdeklődést és jó szándékok, sőt olasz bonftársaink között azon balhiedelem elterjedésére szolgáltatott okot, hogy a magyar nyelv olyan nehéz, miszerint azt megtanulni lehetetlen. Es így számbavehető eredmény legfőlebb annyiban mutatkozhatott, hogy némelyek eljutottak a nyelv megismerésére, de egyáltalán nem sajtíthatták el annyira, hogy azt használhassák. Viszont a Fiumében tartózkodó magyarok, kisenél az olasz nyelv tudása legtöbb esetben elkerülhetetlen, ugyancsak mennyire érezték egy magyar-olasz szótár hiányát, azt ha valakinek, hát nekik bizonyosan felesleges magyarazni. Főleg az elmondottakból győződtek meg alulirt szerzők, hogy egy olasz-magyar és magyar-olasz szótár készítése felette szükséges. — De a mellett, hogy az tulajdonképen a fiemie olaszok és magyarok használatára, egy szóval Fiume számára való, jó szolgálatot tehet az e két nyelv egymáshoz való bármilyen viszonyában: hasznát veheti a fordító, nem nélkülözheti a nyelvtanuló, helyet foglalhat a könyvtárakban. Lehetségesé teszi a két nyelv irodalmának megismerését, utitársul szolgálhat Fiume s Olaszország látogatóinak stb. sth. Mindezekből szerény nézetünk szerint a melyen tisztelt közönség is meggyőződhetik a fent jelzett szótár égető szükségességéről. A közérdekek kívántak, tehát szolgálatot tenni a szerzők, midőn hat évi fáradszt munkát igényelt magyar-olasz és olasz-magyar szótárunk elkészíteték. — S nem kevésbé lelkesítette őket másrészt az a tudat is, hogy e munka megjelenése egy olyan kapos erősbítésére lesz hivata, melyly a magyar szt. korona Gröngye még szírdadban fűződik az anyországhoz. — E terhes munkára minden önrédektől menten, esupán a mondott közérdeku és hazafias ezéből vállalkoztunk. Anyagi haszonra a körülmények természeténél fogva nem számítottunk. Azonban a kiadáshoz megkívánt anyagi áldozat erőnket jóval meghaladja, s épen ezért a méven tisztelt hazafias magyar közönség lelkes pártolásához kell folyamodunk, hogy méltányolva fáradasmas munkánk célját, mely honunk kedvence gyermeke: Fiume használatában a haza érdekét lesz hivata ápolgatni, szives megrendeléseikkal vállalatunk támogatni sziveskedjenek. A szótár I. vagyis magyar-olasz része 16-od rétt alakban 448 oldal; a II. vagyis olasz-magyar rész pedig 504 oldal; tehát terjedelmére nézve is már olyan, hogy sikerrel használhatják azt az olasz nyelv és irodalommal foglalkozók, tanintezetek, kereskedők, utazók, műpártolók, egyletek, általában mindazok, kiknek ily szótára szükségük van. A netáni fogytakozókra szolgajon menségül, hogy még ez ideig e nemű szótár nem létezett, s így tudtunkkal e teren ez az első munka. A teljes 2 kötetű munka megrendelhető f. évi augusztus hó 15-ig Donáth Imre polg. isk. tanar szerzőtársnál Fium-ban 3 frttért (a postán bérmentve 3 frt 20); azontul csak a bolti árón 4 frt 20 kr. kapható a Lampel Róbert-féle (Wodianer F.) könyvkereskedésében Budapesten és Dase Gusztáv könyvkereskedőnél Fiumében. Fiume, 1887. július hóban. A magyar-olasz és olasz-magyar szótár szerkesztői: Benkó K., Donáth I., Karylak Gy. és Szigyártó Z.

Felelős szerkesztő és kiadó: HINDY ÁRPÁD.

Nyilttér.

7941/1887. sz. 513.—1.1

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-czikk 102. §-a ér el-mében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíroság 7941/1887 sz. végzése által dr. Weidenfeld István végrehajtó javára Amigó József ellen 1075 frtból még ki nem elégitett 355 frt 83 kr. tőke erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt a 9663/86 sz. jegyzőkönyv szerint i-től 607 és 68-tól 80-ik tételig összeírtot és 655 frt 50 kr-ra becsült szobabutorok, és konyhai felszerelvényekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon Vörösmarty utca 1. szám alatt leendő eszközésére 1887. évi július hó 19-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérnek becsárar alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1887-ik évi július hó 11-ik napján.

Györffy Mihály, kir. bir. végrehajtó.

Előkelő orvosi tekintélyek u. m.
dr. Korányi tr. kir. tanácsos, dr. Kézmarcsky tr. dr. Kóth, dr. Schwimmer tr., dr. Stillar tr., dr. Müller Kálmán egyetem tr., dr. Gross Sándor megyei t. főorvos tr., dr. Reinitz, dr. Herman S. főorvos stb. Budapesten; dr. Kálay Adolf rendelő-orvos Karlsbadban; dr. Braun tr. udvar. tanácsos, dr. Rokitsany tr. kormánytanácsos, dr. Schnitzler tr., dr. User tr., dr. Winteritz tr., dr. Herz egyetem tr., dr. Rott tr., dr. Marenczeller, Buleutha li dr. Kautz, dr. Gold udv. orvos, dr. Bat-sy a bécsi orvosi collegium titkára s b. stb. Bécsben: itélete folytan.

KORONA-FORRÁS
(HYGIEA-SPRUDEL)
Legjelesebb, legbiztosabb és legértékesebb gyógyvíz

Hygiea-Sprudel
nemcsak a legköt-nőbb, legkellemesebb ízű és legegészebb ital, hanem egyszerűsége és emésztési, lélegzési és vizelet-szervezetek hajában elsődrendű gyógyviz.

BORRAL VEGETI TVE KÍTÁNO. Kapható A r i s o n minden nagyobb élelmiszerkereskedés és regényboltban. A forrástermék egyedi állatmódja:
MAUTNER ADOLF,
BUDAPEST, Arany János-u. 36. sz.
Legjobb óvszer a kolera ellen.

Férfi- és gyermek nemer-, gyapju- és szalma-
KALAPOK
cylinderek,
klakkok,
czipők, keztyük.

Szabott árak.

INGEK
(chifon, creton, oxford és zefir),
alsónadrágo
gallérok, kizetők,
ZSEBKENDŐ
harisnyák.

Fixe prixe.

TÖRÖK GERGELY,
fér fi-divat terme
az „ARANY EMBER”-hez
Arad, főtér 14. sz. a., Herman-palota.

Nagy raktár
utazó- és kézi
bőrúndokban,
pénz- és dohány-tárcsák,
bőrkaaschnik.

Vasár- és ünnepponon délután az üzlet zárva van.

A n. é. közönség kényelmére üzlete-met a legújtan yosabb szabott árakra rendeztem be.

Eszernyők,
szappanok,
illatszerek,
szappanok,
fog-, haj- és ruha-kelek,
fésűk.

Huzás már pénteken!

Kincsem Sorsjegy à 1 frt. **11 sorsjegy csak 10 ft.**

Főnyeremény készpénzben
50.000 ft

10.000 frt, 5000 frt, 20% levon. || 4875 pénznyeremény.

487-19*
KINCSEM-SORSJEGYEK kaphatók:
WALLFISCH ARMIN urnál és e lapok kiadóhivatalában.

Nyomatja a „Széchenyi irodalmi intézet” Aradon.